

Redovisning av uppdrag att följa upp vilka konsekvenser rätten enligt skollagen (2010:800) att överklaga vissa beslut enligt den ordning som följer av förvaltningslagen (1986:22) har fått för skolhuvudmännen.

I regleringsbrev för 2014 ges Statens skolverk (Skolverket) i uppdrag att följa upp vilka konsekvenser rätten enligt skollagen (2010:800) att överklaga vissa beslut enligt den ordning som följer av förvaltningslagen (1986:22) har fått för skolhuvudmännen. Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2014 bör uppföljningen avse några olika typer av ärenden däribland skolskjuts.

Sammanfattning

Som framgår ovan bör uppföljningen avse några olika typer av ärenden däribland skolskjuts. Skolverket har mot bakgrund härav, utöver ärenden som rör skolskjuts, valt att följa upp ärenden som rör huvudmannens beslut om ekonomiskt stöd till inackordering samt beslut att helt eller delvis stänga av en elev i svenska för invandrare.

Vad gäller resultatet av uppföljningen kan Skolverket sammanfattningsvis konstatera följande. Majoriteten av de tillfrågade kommuner som inkommit med svar uppger, vad gäller samtliga typer av ärenden, att möjligheten att överklaga via förvaltningsbesvär varken har inneburit någon ökning av antal överklaganden eller några ekonomiska konsekvenser för kommunerna de år uppföljningen avser.

Urval och metod

Skolverket har i den aktuella uppföljningen arbetat (ställt frågor) till 23 kommuner. Av dessa kommuner är elva kommuner från en kommunal referensgrupp Skolverket samarbetar med. Övriga tolv kommuner har Skolverket valt dels utifrån en geografisk spridning men även utifrån typ av kommun samt kommunens storlek¹.

¹ Urval av typ av kommun har gjorts utifrån SKL:s kommunindelning.

Samtliga tillfrågade kommuner är klassificerade enligt följande;

Typ av kommun	Numrering
Storstadskommun	Nr 1-3
Större städer	Nr 4-10
Övriga, > 25 000 inv.	Nr 11-13
Övriga, > 12 500- 25 000 inv.	Nr 14-15
Övriga, < 12 500 inv.	Nr 16-17
Varuproducerande kommuner	Nr 18-19
Glesbygdskommuner	Nr 20-22
Pendlingskommuner	Nr 23

Av ovan klassificerade kommuner är det tre kommuner som utgår helt från uppföljningen eftersom de inte har inkommit med några svar till Skolverket. De kommuner som inte inkommit med svar är två storstadskommuner (nr 1-2) samt en kommun klassificerad som en större stad (nr 4).

Vidare har fem av de 20 kommuner som inkommit med svar inte inkommit med svar gällande samtliga ärendetyper. Nedan, under separata rubriker, följer en redovisning av inkomna svar.

Skolskjuts

Enligt 28 kap. 5 § 5 skollagen kan beslut av en kommun eller landsting överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om skolskjuts enligt 10 kap. 32 § första stycket, 10 kap. 33 § första stycket, 11 kap. 31 § första stycket, 11 kap. 32 § första stycket, 18 kap. 30 § första stycket eller 18 kap. 31 § första stycket.

Skolverket har som framgår ovan tillfrågat 23 kommuner. Av de tillfrågade kommunerna har Skolverket fått svar från 20 kommuner i fråga om ärenden som rör skolskjuts. Skolverket har valt att jämföra antalet överklagade beslut åren 2010 och 2012. Vidare har Skolverket även undersökt huruvida eventuella överklaganden lett till några ekonomiska konsekvenser för kommunerna.

Av inkomna svar framkommer att kommunerna hanterar dessa ärenden på olika sätt. I en del av kommunerna behöver inte eleven ansöka om skolskjuts utan kommunen meddelar de elever som enligt gällande regler har rätt till skolskjuts. Däremot fattar dessa kommuner beslut i individuella ärenden när någon som inte per automatik får skolskjuts ansöker om skolskjuts. Dessa kommuner har på frågan hur många beslut om skolskjuts som fattats år 2010 respektive 2012 endast uppgett antalet individuella beslut. Andra kommuner fattar beslut i samtliga ärenden och uppger således antal beslut utifrån andra förutsättningar. En konsekvens härav är att antalet beslut gällande skolskjuts i dessa kommuner skiljer sig åt markant.

Den omständighet att kommunerna hanterar ärenden som rör skolskjuts olika resulterar i svårigheter att redovisa antal beslut om skolskjuts åren 2010 och 2012 på ett rättvisande sätt. Skolverket kommer därför begränsa sin redogörelse till antalet överklaganden som kommunerna har uppgett att de har hanterat år 2010 och år

2012 samt om dessa överklaganden har inneburit några ekonomiska konsekvenser för kommunerna.

Kommuner utan ökning av antal överklaganden mellan åren 2010 och 2012

Av de 20 kommuner som har inkommit med svar vad gäller ärenden som rör skolskjuts uppger 13 kommuner att de inte hade någon ökning av antal överklaganden mellan åren 2010 och 2012. Av dessa 13 kommuner uppger tolv av kommunerna att de varken hade några överklaganden år 2010 eller år 2012 medan en kommun uppger att den hade ett överklagande år 2010 och ett överklagande år 2012.

Typ av kommun	Antal av kommuntyp	Antal överklaganden 2010	Antal överklaganden 2012	Ökning (antal)
Storstadskommun (nr 3)	1	0	0	0
Större städer (nr 5,7)	2	0/0	0/0	0/0
Övriga, > 12 500-25 000 inv. (nr 12,14,15)	3	0/1/0	0/1/0	0
Övriga, < 12 500 inv. (nr 16,17)	2	0/0	0/0	0/0
Varuproducerande kommuner (nr 18,19)	2	0/0	0/0	0/0
Glesbygdskommuner (nr 20,22)	2	0/0	0/0	0/0
Pendlingskommuner (nr 23)	1	0	0	0

De tolv kommuner som varken hade några överklaganden år 2010 eller år 2012 har naturligt nog inte heller rapporterat några konsekvenser hänförliga till möjligheten att överklaga via förvaltningsbesvär.

Den kommun (nr 14) som hade ett överklagande år 2010 och ett överklagande år 2012 uppger att överklagandet år 2012 inte medförde några ökade kostnader för kommunen.

Övriga kommentarer²

En av kommunerna (nr 20) uppger spontant att de år 2013 hade ett ärende som överklagades och fyra ärenden som överklagades år 2014. En annan av kommunerna (nr 7) uppger vidare att de under 2014 hade ett ärende som överklagades och att domstolen dömde till den enskildes fördel i ärendet. Den aktuella domen medförde ökade kostnader för kommunen. Kommunen uppger vidare att domen på sikt kan innebära ytterligare kostnader för kommunen i det fall den blir prejudicerande. En annan av kommunerna (nr 18) uppger att möjligheten att överklaga via förvaltningsbesvär kan komma att öka kommunens kostnader dels i de fall domstolen dömer till den enskildes fördel samt dels på grund av kostnader som uppkommer i samband med överklaganden för t.ex. utredning och juridisk rådgivning. En kommun (nr 5) uppger att den har haft en ökning av kostnader för skolskjuts med ca

² Kommentarer från kommuner som avser år som inte omfattas av uppföljningen.

500 000 kr per år men att denna kostnad är hänförlig till att efterfrågan av skol- skjuts hos elever med växelvis boende har ökat snarare än till möjligheten att överklaga dessa beslut via förvaltningsbesvär.

Kommuner med en ökning av antal överklaganden mellan åren 2010 och 2012

Av inkomna svar från de återstående sju kommunerna framgår att antalet överklaganden har ökat i en något varierad grad. De två kommuner som har haft den största ökningen av antalet överklaganden hade mellan åren 2010 och 2012 en ökning från ett respektive fyra överklagande till 33 respektive tolv överklaganden. Övriga fem kommuner hade en ökning i intervallet ett till tre överklaganden de aktuella åren.

Typ av kommun	Antal av kom- muntyp	Antal överklagan- den 2010	Antal överklagan- den 2012	Ökning (antal)
Större städer (nr 6,8,9,10)	4	1/4/1/0	4/12/33/3	3/8/32/3
Övriga, > 25 000 inv. (nr 11, 13)	2	1/0	3/1	2/1
Glesbygdskom- muner (nr 21)	1	0	1	1

Den kommun (nr 9) som hade den största ökningen av antal överklaganden uppger att domstolen dömde till den enskildes fördel i två av de överklagade ärendena. Kommunen uppger vidare att dessa domar har inneburit en ökad kostnad för kommunen, detta på grund av att domstolen ansåg att eleverna hade rätt till skol- skjuts med taxi i stället för med buss.

Den kommun (nr 8) som hade den näst största ökningen av antal överklaganden, från fyra till tolv överklaganden de aktuella åren, har inte lämnat någon uppgift huruvida överklagandena medfört ökade kostnader för kommunen.

Kommun (nr 11) som hade en ökning från ett till tre överklaganden de aktuella åren uppger att kommunen har haft ökade kostnader i samband med överklagan- dena samt att dessa inneburit en ökad arbetsbelastning. Kommunen uppger vidare att den inte har beräknat huruvida överklagandena medfört ökade kostnader för kommunen eller i vilken omfattning kostnaderna för administrativt merarbete har ökat.

Kommun (nr 10) som hade en ökning från noll till tre överklaganden uppger att de inte har beräknat i vilken omfattning kostnaderna har ökat med anledning av de aktuella överklagandena.

Kommun (nr 13) som hade en ökning från noll till ett överklagande de aktuella åren uppger att det aktuella överklagandet inte medförde några ökade kostnader för kommunen. Kommun (nr 6 och 21) uppger att de inte har sett några ökade kostna- der som går att härleda till överklagandena de aktuella åren.

Övriga kommentarer³

Kommun (nr 6) uppger att de år 2014 har tolv pågående mål varav ett av ärendena kan komma att medföra ökade kostnader för kommunen. Kommun (nr 10) uppger att kommunen år 2014 beslutat att växelvist boende barn ska meddelas skolskjuts med buss i stället för med taxi vilket resulterat i att dessa beslut överklagas i större utsträckning. Kommun (nr 11) uppger att de år 2013 hade sex ärenden som överklagades, i fyra av dessa ärenden dömde domstolen till kommunens fördel, i ett ärende dömde domstolen till den enskildes fördel och ett ärende omprövades av kommunen. Både ärendet i vilket domstolen dömde till den enskildes fördel samt ärendet som omprövades av kommunen medförde ökade kostnader för kommunen.

Sammanfattning

Skolverket konstaterar att majoriteten av de 20 kommuner som har inkommit med svar inte har haft någon ökad tillströmning av överklaganden mellan åren 2010 och 2012. En naturlig konsekvens av detta är att majoriteten av dessa kommuner inte heller har haft några ökade kostnader hänförliga till överklagandena de aktuella åren. Av de sju kommuner som har haft en ökning av antal överklaganden de aktuella åren uppger tre av dessa kommuner att de har haft ökade kostnader hänförliga till överklagandena.

Ekonomiskt stöd till inackordering

Enligt 28 kap. 5 § 6 skollagen kan beslut av en kommun eller landsting överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om ekonomiskt stöd till inackordering enligt 15 kap. 32 § eller 18 kap. 32 § första stycket.

Skolverket har som framgår ovan tillfrågat 23 kommuner. Av de 23 tillfrågade kommunerna har Skolverket fått svar från 17 kommuner i fråga om ärenden som rör ekonomiskt stöd till inackordering. Då två av dessa 17 kommuner tillhör så kallade gymnasieförbund återstår svar från 15 kommuner att redovisa. Då kommunernas hantering av denna typ av ärenden inte skiljer sig åt på samma sätt som ärenden som rör skolskjuts är det möjligt att redovisa både antal beslut samt antal överklaganden de aktuella åren.

Skolverket har i likhet med ärenden som rör skolskjuts valt att jämföra antalet överklagade beslut åren 2010 och 2012. Vidare har Skolverket även undersökt huruvida eventuella överklaganden lett till några ekonomiska konsekvenser för kommunerna.

Typ av kommun	Antal av kom- muntyp	Antal beslut 2010	Antal överkla- ganden 2010	Antal beslut 2012	Antal överkla- ganden 2012	Ökning (antal överkla- ganden)
Storstads- kommun (nr 3)	1	257	0	238	2	2

³ Kommentarer från kommuner avseende år som inte omfattas av uppföljningen.

Större städer (nr 5, 6, 7, 9, 10)	4	127/82/90/200 /120	0/0/0/0/0	109/84/95/250 /93	0/0/0/0/ 1	0/0/0/0/ 1
Övriga, > 25 000 inv. (nr 12, 13)	2	106/83	0/0	93/101	3/0	3/0
Övriga, > 12 500- 25 000 inv. (nr 14)	1	36	0	51	3	3
Övriga, < 12 500 inv. (nr 17)	1	35	0	34	0	0
Varuproduce- rande kom- muner (nr 18, 19)	2	17/90	0/0	18/87	0/2	0/2
Glesbygds- kommuner (nr 20, 22)	2	176/-	0/0	200/29	0/0	0/0
Pendlings- kommuner (nr 23)	1	19	0	10	0	0

Som framgår ovan är det fem kommuner (nr 3, 10, 12, 14, 19) som har haft en viss ökning av antal överklaganden.

Kommun (nr 3) uppger att domstolen dömde till den enskildes fördel i båda ärendena men att kommunen inte har beräknat vilka ekonomiska konsekvenser detta har fått för kommunen.

Kommun (nr 10) uppger att överklagandet inte medfört ökade kostnader för kommunen eftersom domstolen dömde till kommunens fördel.

Kommun (nr 12) uppger att samtliga tre ärenden gick vidare till domstol och att domstolen dömde till kommunens fördel i samtliga ärenden. Kommunen uppger vidare att överklagandena medförde en ökad arbetsinsats samt att kommunen inte har beräknat kostnaderna hänförliga till överklagandena då denna var marginell.

Kommun (nr 14) uppger att ett av de överklagade ärendena omprövades av kommunen och ett av överklagandena gick vidare till domstol. Det ärende som gick vidare till domstol dömdes till kommunens fördel. Kommunen uppger vidare att de inte har beräknat kostnaderna hänförliga till överklagandena eftersom de såg dem som en engångsföreteelse.

Kommun (nr 19) uppger att ett av överklagandena omprövades av kommunen medan det andra prövades av domstol och återförvisades till kommunen. Kommunen uppger vidare att den inte har sett några ökade kostnader på grund av dessa överklaganden.

Sammanfattning

I likhet med ärenden som rör skolskjuts har majoriteten av de kommuner som inkommit med svar avseende ärenden som rör ekonomiskt stöd till inackordering inte haft någon ökning av antal överklaganden de aktuella åren och således inte heller haft ökade kostnader hänförliga till överklagandena. Tre av de fem kommuner som har haft en viss ökning av antal överklaganden de aktuella åren uppger att de inte har beräknat de kostnader överklagandena medförde medan den fjärde och

femte kommunen uppger att de inte sett några ökade kostnader på grund av överklagandena.

Avstängning i de frivilliga skolformerna (i utbildning i svenska för invandrare)

Enligt 28 kap. 5 § 3 skollagen kan beslut av en kommun eller ett landsting överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om avstängning enligt 5 kap. 17 eller 19 §.

Skolverket har valt att avgränsa sin uppföljning vad gäller möjligheten att stänga av en elev helt eller delvis i de frivilliga skolformerna till att avse den del av bestämmelsen som infördes i samband med att skollagen (2010:800) trädde i kraft⁴. Skolverkets uppföljning avser således endast möjligheten att stänga av en elev helt eller delvis i svenska för invandrare (SFI).

Av de 23 tillfrågade kommunerna har Skolverket fått svar från 17 kommuner vad gäller denna typ av ärenden. Då bestämmelsen som ger huvudmannen möjlighet att stänga av en elev helt eller delvis i utbildning i svenska för invandrare likaså möjligheten att överklaga ett sådant beslut trädde i kraft i samband med skollagens (2010:800) ikraftträdande, har Skolverket valt att jämföra antalet överklagade beslut åren 2012 och 2013. Skolverket har vidare även undersökt huruvida eventuella överklaganden lett till några ekonomiska konsekvenser för kommunerna.

Typ av kommun	Antal av kommuntyp	Antal beslut 2012	Antal överklaganden 2012	Antal beslut 2013	Antal överklaganden 2013	Ökning av antal överklaganden
Storstadskommun (nr 3)	1	0	0	0	0	0
Större städer (nr 5, 6, 7, 10)	4	40/26 ⁵ /1/0	0/0/0/0	4/26 ⁶ /1/0	0/2/0/0	0/2/0/0
Övriga, > 25 000 inv. (nr 11,12,13)	3	8/0/0	0/0/0	5/0/0	0/0/0	0/0/0
Övriga, > 12 500-25 000 inv. (nr 14)	1	0	0	0	0	0
Övriga, < 12 500 inv. (nr 16, 17)	2	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
Varuproducerande kommuner (nr 18, 19)	2	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
Glesbygdskommuner (nr 20, 21, 22)	3	0/0/0	0/0/0	0/0/0	0/0/0	0/0/0
Pendlingskommuner (nr 23)	1	1	0	0	0	0

⁴ Enligt 1 § lag om införande av skollagen (2010:800) träder den aktuella lagen i kraft den 1 augusti 2010. Av paragrafens andra stycke framgår att lagarna ska tillämpas på utbildning och annan verksamhet från och med den 1 juli 2011, om inte annat följer av denna lag.

⁵ Kommun nr 6 har uppgett det sammanlagda antalet beslut 2012 och 2013 utan att ange antal beslut per år.

⁶ Se föregående fotnot.

Av dessa 17 kommuner är det fem kommuner som uppger att de, i ett antal ärenden, har beslutat att stänga av en elev helt eller delvis i utbildning i svenska för invandrare.

Av dessa fem kommuner är det en kommun (nr 6) som uppger att den har haft två överklaganden men att dessa överklaganden inte gick vidare till domstol eftersom besluten omprövades av kommunen. Vidare uppger kommunen (nr 6) att dessa två överklaganden inte har inneburit mer kostnader för kommunen än tiden för ärendehantering.

Då övriga 16 kommuner inte har haft några överklaganden avseende denna typ av ärenden åren 2012 och 2013 har dessa kommuner inte heller sett några ekonomiska konsekvenser hänförliga till möjligheten att överklaga denna typ av beslut.

Sammanfattning uppföljning

Vad gäller ärenden som rör skolskjuts är det sju av de 20 kommuner som inkommit med svar som har haft en viss ökning av antal överklaganden mellan åren 2010 och 2012. Av dessa sju kommuner uppger tre kommuner att de har haft ökade kostnader hänförliga till överklagandena, en kommun har inte lämnat någon uppgift alls samt tre kommuner uppger att de inte har haft några ökade kostnader hänförliga till överklaganden.

Vad gäller ärenden som rör ekonomiskt stöd till inackordering är det fem av 15 kommuner som har haft en ökning av antal överklaganden de aktuella åren. Av dessa har tre av kommunerna inte beräknat vilka ekonomiska konsekvenser detta inneburit för dem medan två kommuner uppger att de inte anser att överklagandena inneburit några ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Vad gäller ärenden som rör möjligheten att stänga av en elev helt eller delvis i de frivilliga skolformerna (svenska för invandrare) är det en av 17 kommuner som har haft en ökning av antal överklaganden mellan åren 2012 och 2013. Kommunen uppger att överklagandena inte inneburit mer kostnader för kommunen än tiden för ärendehantering.

Skolverket kan sammanfattningsvis konstatera, vad gäller samtliga typer av ärenden, att majoriteten av de tillfrågade kommunerna som inkommit med svar uppger att möjligheten att överklaga via förvaltningsbesvär varken har inneburit någon ökning av antal överklaganden eller några ekonomiska konsekvenser för kommunerna.

På Skolverkets vägnar

Jonas Nordström
Chefsjurist

Anna Vieru
jurist